

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lelki szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Tanítónőképzőink fenntartása.

II.

Cikkünk első részét, melyet lapunk múlt számában közöltünk, azzal végeztük, hogy tanítónőképzőink fenntartásában részt kell venni egyházunk egyetemének, illetve az eddig fenntartó egyházmegyéknek. Indokaink egyrészét az ott elmondottak már magukban foglalják, de nézzük azokat tüzetesebben és lássuk meg a közös fenntartás lehetőségének kivitelét. Legutolsó érveink az volt, hogy azok az iskolák, melyek nincsenek ott az egyház köztudatában, vagy helyesebben, amelyeket az egyház egyeteme, illetve a hivek is nem tartanak magukénak, könnyen az elnéptelenedés veszedelemébe jutnak.

A sárospataki jogakadémiáról olvassuk, hogy ebben az évben nem lehetett megnyitni. Az anyagiak még most meglettek volna, de nem volt hallgató. Összesen 7-en iratkoztak be és ezek közül is csak egy volt református. A baj főokát egyik előkelő egyházi lap abban látja, hogy főiskoláink nagyon elszigeteltek, nem az egyetemes egyházak, hanem egyes kerületnek, vagy csak egy részének a tulajdonai. Ha ez így van, mennyivel inkább így lesz azzal az iskolával, mely csupán egy egyházé. A sárospataki jogakadémia elnéptelenedése — bármennyire lehangoló legyen is — még nem pótolhatatlan veszteség, mert jogász ugyanis lesz elég, — de mi tanítóinknak nem leszünk ilyen bőségében. Ha az iskola mindnyájunké, mert áldozatot hozunk érte, ha ezt megtudjuk éreztetni hiveinkkel is és rátudunk előtük mutatni: nézzetek, ez a mienk, itt magunk magunknak neveljük gyermekeinket, ide vigyék ti is a tieteket, akkor megtelik az iskola a jövő generáció nevelőivel, ami nemcsak az iskolának, nemcsak egy tanári karnak, hanem fajunknak létérdeke.

A közös fenntartás a közös kormányzás szempontjából is szükséges. Mert bár könnyebb egy helyben levő kisebb testülettel igazgatni, de a vidéken lakók nézőpontja mindenesetre

nélkülözhetetlen ott, ahol legnagyobb részben a vidék számára nevelnek vezetőket. Sőt lehet eset, amikor a vidék kritikája is előnyös és szükséges.

A nagyváradai tanítónőképzőnél az eddig fenntartó egyházmegyékre nézve még van egy nagyon fontos jogi indok is. A váradai egyház presbyteriuma ugyanis határozatában nyíltan kimondta, hogy az intézetet nemcsak terheivel veszi át, hanem jogaiival is. Ez annyit jelent, hogy ha az iskola az övé lesz, tulajdonosává válik az iskola épületének is. Alig hihető, hogy az egyházmegyék a tehertől félve lemondjanak ilyen nagy értékről, mikor az részben az ők egykori munkájából, áldozataiból, vagyonából állott elő. Az egykori áldozat azonban a jogot örökké mégsem biztosíthatja, ha a legnehezebb időkben és örökké magára hagynák az intézetet. Jogilag lehet vitatkozni e fölött, de erkölcsileg nem.

Természetesen felhangzik a kérdés: hogyan és miből lehet az egyházmegyék hozzájárulását biztosítani, előteremteni? Az egyházmegyéket terhelő összegeket el lehet osztani az egyházak között, de előteremtésében semmiesetre sem szabad teljesen magukra hagyni az egyházakat. Vagyis ezeket az összegeket nem lehet és nem szabad csak adó alakjában összehozni. A legcélravezetőbb a társadalmi és pedig az egyháztársadalmi út. Az a módszer tehát, amellyel nemcsak veszünk, hanem adunk is! Anyagiakért lelki, erkölcsi javakat. Ezen az úton, azaz alkalmi összejövetelek, estélyek, ünnepségek rendezésével lehet a legkönnyebben és legáldásosabban jelentős összegeket szerezni, összekötve lehetőleg külön adományok szerzésével is. De éppen itt kell egymás segítségére lennünk, azaz tervszerűen felkészülnünk egymás gyülekezeteit és hitünkkel, lelkesedésünkkel egymást erősítve minél több eleve-
létséget, életet vinni gyülekezeteinkbe. Ha más cél, t. i. az iskola, nem volna, ezt akkor is meg kellene tennünk! Utazó lelkeszeink nincsenek, de hiányukat így még hatásosabban pótolhatjuk, különösen lelkes világi atyánkfiai-

nak segítségével. Megbecsülhetetlen értékűek ezek az így tartott összegyülekezések, melyeket kivétel nélkül minden egyházban meglehet megfelelő formában rendezni. Az összetartás érzése, a lelkekkel való intenzívebb törődés és foglalkozás a távolabbi vezetőbb részéről főlemelő és erősítő hatást gyakorol gyülekezeteink tagjaira. A buzgóság és áldozatkészség fokozása s közelebbről az iskoláért való áldozás pedig nemcsak anyagi támogatást nyújt, hanem közös értéké teszi az iskolát, melyet magukénak vallanak és melyet anyagilag is, erkölcsileg is gyámolítani fog. És, amíg ezt a munkát végezzük, nemcsak az anyagiakkal nyerjük meg, hanem annál sokkal többet, mert nemcsak mi adunk erkölcsi értékeket, hanem mi is nyerünk hűveink hitéből, megtapasztalt buzgóságából erőt, reménységet és bizodalmat további munkáinkra!

Debreczeni István

Iskola.

Francia református hang az iskoláról.

Seigneur Emil francia ref. lelkész, ki a háboru előtt a budapesti theologia hallgatója volt, egyik legutóbbi levelében ezt írja egyik alföldi gyülekezet lelkipásztorának:

...Egy szempontból milyen szerencsések Önök, magyar reformátusok. Ötven éve már, hogy a francia iskolákat „laicizálták”, világiakká tették. Sok helyen azt mondták rá: a francia protestánsok: „Azért voltak felekezeti iskoláink, mert nem akartuk, hogy gyermekeinket katolikus szellemben neveljék. Most, hogy nem jó többé katolikus pap sem az iskolába, fölösleges már a mi költséges iskoláinkat fenntartani. A laikus tanító megtanítja a gyermekeket írni, olvasni, a vallásos nevelést pedig a család és templom adja meg nekik”. Elméleti szemből teljesen igaz ez s míg az elméletek világában éltem, magam is úgy gondolkoztam. Mióta azonban, mint gyülekezeti lelkipásztor Josnesben vagyok, kénytelen voltam a nyilvánvaló tények előtt meghajolni. Hajdan egy protestáns felekezeti iskola állott itt s az iskola miatt és mellé építették a templomot. Ötven év óta, vagyis az iskolák megszűnése óta, felére apadt a gyülekezetem. Az egyház élő és hűséges tagjai azok az öregek, akik még ebben az iskolában növekedtek s biztosan tudom, ha az iskolánk megmaradt volna, a josnesi egyház még növekednék a mostani fogyatkozás helyett.

A szülőknek, még ha akarják is, nincs mindig idejük arra, hogy gyermekeik vallásnevelésével törődjenek. Sőt könnyelműségből, vagy gondatlanságból sokszor nem küldik el gyermekeiket csü-

törtökön és vasárnap a templomba, sokszor pedig szabálytalanul, úgy, hogy szegény kicsikék igen keveset ismernek meg Isten dolgaiból. Ha még meglennének a mi felekezeti iskoláink, az értelmi kiművelődés mellett elláthatnók gyermekeinket lelki, vallásos kultúrával is.

Önök megcsodálják a mi szeretetmunkáinkat, mint a la-forcei, a mi pogányok között dolgozó külmiszióinkat, mi meg irigyeljük az Önök iskoláit. Megvannak, őrizték meg őket, mint a szemük fényét. Gondozzák és vegyék körül szeretetükkel, figyelmükkel. Ezekben van az Önök országának és Isten országának jövőndője. S főként ne kövessék el azt a hibát, amibe mi beléestünk. Szörnyű anyagi nehézségekkel küzdenek most, de ezek nem tartanak örökké és a homály után eljő a fény. Ha valamit elveszitenek ebben a zivatarban, az olyan biztosan elvesz, mint a kincs, amit sülyedő hajójuk megkönnyítésére a tengerbe dobálnak a hajósok. De az iskola nem olyan kincs, amit el lehetne dobni, ez maga a hajó, ha ezt elhagyják, bizonyos, hogy sokkal keserűbb jövőndő felé haladnak.

Elemi iskoláink helyzete szinte elviselhetetlen, amiatt a bizonytalan helyzet miatt, amelyet az iskolai munka megkezdése után, október hónapban kiadott 10,088. számú közoktatásügyi miniszteri rendelet teremtett autonomiánkkal és érvényben álló fundamentális törvényeinkkel ellentétes rendelkezéseivel. A felekezetek főhatóságai nem érezve magukat jogosultaknak, hogy e sérelmes rendelkezések végrehajtására utasítást adjanak, azonnal felkeresték a minisztert, a rendelkezések visszavonása végett. Miután azt hiába várták, ez idő szerint a törvények legfőbb őrnél, Őfelségénél a Királynál kerestek orvoslást. A küldöttségek azonban még most sem juthattak a Felséges Ur elé. — Az alsóbb foku iskolai hatóságok pedig keresztültéve magukat az egyházak évszázados jogain, a miniszteri rendelet intézkedéseit itt is, ott is végrehajtják, sőt iskolákat zárnak be. — Református egyházunk iskolái eddig is megtették, amit törvény szerint megtehettek. Miután kerületünk megalakulásának ügye sem dült még el, kerületünk új tanterv készítésével nem foglalkozhatott. — Sulyok István püspök ur igen bölcs utasításokat adott ki még 1922. augusztus 25-én, 1238 szám alatt [az „Egyházi és Iskolai Szemle” 1922. évi 17-ik számában] hogy a régi egyházkerületi tantervben miként vitessék keresztül a miniszter által megkívánt változás. Megjelöli a használandó tankönyveket is. Hasonló — bár részletesebb — utasításokat adott ki az erdélyi egyházkerület Igazgatótanácsa 7366—1923. szám alatt a „Református Szemle” f. évi 30-ik számában. Megelőzőleg 29-ik számában hírül adja az Igazgatótanács, hogy a román nyelvnek elemi

iskoláinkban tanítását sürgős szükségnek tekinti, azért nyomtatékosan felhívta a felekezeti tanítókat, hogy a román nyelvet igyekezzenek mielőbb anynyira elsajátítani, hogy a gyakorlati szükségnek megfelelően népiskoláinkban taníthassák is, hogy a gyermekek az államnyelv birtokába jussanak. Addig is, amíg ez minden iskolában megvalósítható lesz, készséggel járul hozzá, hogy a magasabb osztályokban a román nyelv tanítása már az 1923—24. tanévről megkezdhessek. Hasonló intézkedéseket tett a róm. kath. egyház. Az egyetemes állásfoglaláshoz alkalmazkodik a királyhágómelléki egyházkerület főjegyzői hivatalának az esperesi hivatalokhoz intézett 1126. számú körlevele is. — Az államnyelv tanításánál kézi könyvül használható dr. Caba biharmegyei tanfelügyelő abcéje, amellyel elemi iskoláink magasabb osztályu tanulóink sürgősen ellátandók. Tanítóinknak is teljes erővel hozzá kell fogniok az államnyelv elsajátításához, amennyiben az eddigi egyenjogúsító vizsgákat a miniszter — a legújabb hírlapi értesülések szerint — semmisnek tekinti, s mindenkinek vizsgát kell tennie a 10,088. sz. rendelet értelmében 1924. év augusztusában a román nyelvből és irodalomból, a román történelemből és alkotmánytanból. — Az egyházak közül a közelebbi napokban az erdélyi róm. katolikus status és az unitárius egyház tartották meg évi rendes közgyűléseiket, amelyek mélyeséges keserűséggel értesültek a kiadott iskolai rendeletekről védelméért és oltalmaért. Öfelségéhez fordulnak alattvalói alázattal és teljes lojalitással, bizva abban, hogy jogos kívánságaik meghallgatásra találhatnak a trón zsámolyánál. — Áldja meg a Mindenható igazsággal a király szívét! A királyi szó adja vissza iskoláink békéjét!

Megjelent és kapható

a magyar tannyelvű el. iskolák számára a legújabb miniszteri tanterv szerint kidolgozott, Dr. CABA ÁGOSTON kir. tanfelügyelő által írt

Róman nyelvkönyv

(Gramatică Română) IV. kiadás. A leckék a tantervben előírt beszéd- és értelemgyakorlati anyagot tárgyalják. — Kapható:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea-Mare-Nagyvárad, Ferdinánd király-út 14

Ára
16
Le

Eladó harmónium! „Pajkr R.” gyártmány 5 változattal, templomi használatra is alkalmas. Katona Jenő kántortanító Belényes.

Külföld

A francia protestánsokról.

Franciaországban az idén két protestáns zsinat volt: külön a régi nyomokon haladó jobb-oldaliaké Reimsban s külön a modern theologiai irányzaté, vagyis a baloldalié, Montaubanban. A reimsi zsinat alkalmából avatták fel a háboru alatt elpusztult és most újra felépített református templomot.

A két irányhoz tartozók jelenleg így oszlanak meg: jobb oldalt 446 vallásos jellegű egyesülés, 356 gyülekezet és 383 lelkész. Itt a szavazásra jogosult hívek száma 65,000. A mintegy 50,000 felnőtt, de még nem szavazó taggal együtt 115,000 lélek hordozza az anyagi terheket. A gyermekek e számban nem szerepelnek. Bal oldalt 200 egyesület 65,000 taggal.

Elszász-Lotharingiában a protestánsok különleges helyzetben vannak: az állammal e területre nézve bizonyos szerződési viszonyt kötöttek és az itteniek egészen külön egyházi szervezetben élnek.

A szabad egyházakat, methodistákat stb. beleszámítva, gyerekekkel együtt kb. 1 millió protestáns van Franciaországban. A két fő egyház-csoport az Union national Evangelique [jobb] és az Union national des Eglises Reformées [bal]. Ezek egyesülése a nagy theologiai különbségek miatt egyelőre nem lehetséges. Egymással való érintkezésük azonban szívélyes, sőt van egy közös szervezetük is, a Fédération Protestante. Ez utóbbi képviseli a protestáns érdekeket a kormány előtt.

A francia protestánsok a háboru következtében anyagilag nagyon szorult helyzetbe kerültek és ebből még ma sem láboltak ki. A lelkészeknek is még elég nyomoruságos a fizetésük.

A gazdagabb gyülekezetek segítik a szegényebeket.

Az 1921. évi 117.000 frank deficit fedezésére felhívást bocsátottak ki azzal, hogy 117 olyan buzgó protestáns kerestetik, aki legalább 1000 frankról gondoskodik. Az eredménye ennek az akciónak 144.000 frank volt, tehát 27.000-rel több, mint a kért összeg. Az 1922. évi költségvetés 50.000 frankos deficitjét 1 frankos bélyegek kibocsátásával fedezték. A bélyegeket szétadták a kerületeknek eladás végett.

Az állam és egyház szétválasztása, mely a protestáns egyházakat is minden államsegélytől megfosztotta, — mint a francia hírforrás említi — nagy áldására volt az egyházi életnek. A kényszerűség felébresztette a francia protestánsokat. Semmi sem erősítette meg az utóbbi időben annyira a hitéletet és az Egyház iránti érdeklődést és felelős-

ség érzetét, mint az áldozathozatal szükségessége. Nagyon sok világi elem újra fellelkesült az egyházért. Az eredmény pedig az, hogy nemcsak a régi keretek maradtak meg, hanem az Istenországért folyó munkák hatalmasan tovább fejlődtek. Nemcsak a lelkészek fizetését emelték, hanem milliók jutottak a pogánymisszióra és a belmissziói tevékenységekre. A háború alatt elpusztult templomok pedig sorra felépülnek.

Hirek egyházunk más részeiből

Reform. lelkészi konferencia és közgyűlés Sárospatakon. A RMLE. okt. 18–20 án marandó hatású lelkészi tanfolyamot rendezett, melyen a négy egyházkerülethől 120-nál több lelkész vett részt. Előadást tartottak: 18-án dr Erdős Károly Meliusról, Marton János sárospataki theol. tanár a lekipásztor képe Kálvinnal címen. Dr Buza László szegedi egyet. tanár a királyi főkegyuri jogról. Dr Tankó Béla debreceni egyet. tanár Pascáról, születése 300 éves fordulójának alkalmából. Dr Trócsányi József sárospataki jogtanár a földreformról a lelkészi javadalommal kapcsolatban. — 19-én: dr Révész Imre a XVIII–XIX. sz. magyar íróinak az urvacsoráról alkotott fel fogásáról, dr Vass Vince pápai theol. tanár Mit jelent, hogy egyházunk hitvallásos egyház? címmel. Nagy Béla sárospataki theol. tanár a hitvallások jelentőségéről. Pongrácz József pápai theol. tanár az imádkozó Jézusról. Victor János A zsol-tárok és a kegyesség címen. — 20-án: dr Lencz Géza Van-é szükség szimbolumra, Harsányi István sárospataki theol. tanár a magyar bibliafordításokról, dr Kovács István budapesti theol. ig. a mai magyar kálvinizmusról, dr Ravasz László püspök Beszélgetés a holnapi napról címen. — 21-én, vasárnap ünnepi istentisztelet volt, melyen dr Baltazár Dezső predikált, Németh István püspök urvacsorai ágendát mondott. Délután vallásos összejövetel volt, melyen Janka Károly cigándi lelkész, főjegyző és képviselő bibliát magyarázott, Varga Ferenc vásárosnaményi lelkész énekelt, Baja Mihály költeményeket olvasott fel és dr Ravasz László előadást tartott, néhány hitfotografiát mutatván be. — 22-én volt a lelkészegyesület közgyűlése, melyen dr Baltazár Dezső püspök elnöki megnyitója után következtek az üdvözlések Marton János igazgató a sárospataki főiskola, Gönczy Miklós h. lelkész a sárospataki egyház-község, dr Kiss Sándor a város részéről. Utána kimondta a közgyűlés, hogy táviratilag üdvözli a Kormányzót, gróf Dégenfeld József konventi vil. elnököt s dr Révész Kálmán tiszáninenni püspököt. Ezután Csikesz Sándor titkár terjesztette elő évi jelentését, valamint a könyvkiadó alapról

szóló tájékoztatását s a sárospataki konferenciáról szóló jelentését. Kiss Ferenc egyet. tanár a Kálvineum igazgatója tett jelentést a Kálvineumról. Egyéb tárgyak voltak még: jelentés az egyesület lapjáról, az elnök által kitűzött körkérdésekről. Közgyűlés után megkoszorúzták a főiskola kertjében levő Tompa-szobrot, melyre Göde Lajos szekszárdi lelkész helyezte el lelkes beszéd után az egyesület koszorúját. Baja Mihály alkalmi költeményt szavalt. A kegyeletes szép ünnepély előtt egy Tompa-dalt [Repülnél lelkem...] utána pedig a Himnusz énekelték el. — A tanfolyamon s gyűlésen jelen volt Soltész Elemér tábori püspök is.

A feketehegy árvaház felavatása. A reformáció évfordulóján volt a jugoszláviai feketehegy árvaház ünnepélyes felavatása, melyre az egész egyházmegyéből nagyszámmal sereglettek össze a lelkészek, gondnokok és hivek. 30-án egyházmegyei gyűlést és belmissziói konferenciát tartottak — az utóbbit Benkő Viktor egyházmegyei belmissziói lelkész és Novák Olga első végzett nőtheologus előadásával. 31-én ünnepélyes istentisztelet volt, melyet magyar nyelven Fekete Gyula nagyikindai, német nyelven Keck Zsigmond cservenkai lelkész végzett. Utána díszgyűlés a templomban, majd a helyszínen az árvaház felszentelése következett. Délután presbyteri konferenciát tartottak, melyen Szabó Zoltán nagybecskereki és Dévai Lajos ómoravicai lelkész mondtak beszédet, este pedig a női bibliakör szeretetvendégséget rendezett zene-, énekszámokkal és szavalatokkal. Az ünnepség alatt jelentékeny összegű adomány folyt be az árvaház céljára.

Egyházi hírek

A nagyváradi prof. árvaház felavatása. A reformáció évfordulóján két református árvaház nyílt meg ünnepélyes felavatás által. Két helyen, tehát az ünneplés nemcsak szó és nemcsak emlékezés volt, hanem cselekedet és a jövő építése. Az egyik a jugoszláviai, amelyről más helyen adunk hírt, a másik a nagyváradi, melynek lefolyása a következő volt. — Déli 12 órakor gyűlt össze a Protestáns Jótékony Egyesület férfi és női választmánya s az érdeklődő közönség a tanítónőképző-intézet földszintre elhelyezett két szobába, mely az árvaház helyiségéül fog szolgálni. A „Te benned bízunk” hangjai után Sulyok István nyitotta meg az ünnepséget magasán szárnyaló imájával, majd Csernák Béla esperes ismerteti az árvaházat megalapozó jótékonyági akció főbb mozzanatait, körvonalazva az intézet célját, s a helyiséget átadja rendeltetésének. Sza-

vaira Papp Dezsőné a Jótékony Egyesület elnöknője reflektál. Köszönetét mond a vezetése alatt álló jótékonyági akcióban munkálkodóknak s a közönség további buzgólkodását kéri az árvaház érdekében. Az egyszerű, de könnyekig megható ünnepség végeztével, hangosan zendült fel a jelenlevők ajkáról a hálaadó ének: Dicséret, dicsőség, tisztesség és hálaadás.

Templomszentelés. A szamoskőrödi református gyülekezet teljesen ujonnan épült szép templomát múlt hó 28-án, vasárnap vette használatba fényes ünnepségek keretében. — Az új templomban az első ünnepi istentiszteleten Széll György avasúvárosi esperes lelkész imádkozott, Boros Jenő szatmári lelkész e. m. tanácsbíró predikált, Bogdán Lajos pettyéni lelkész e. m. főjegyző urvacsorai beszédet mondott — Délben közebed volt a vendégek tiszteletére, este pedig táncmulatság az új templom építési költségeinek a fedezésére. A templomszentelési ünnepségeken a környékbeli református gyülekezetek tagjai nagy számban vettek részt.

A Prot. Naptár nem jelenik meg. Sajnálattal vettük és adjuk a hirt, hogy a Prot. Naptár, melyet Bélteki Lajos szatmári lelkész szerkesztett ez évben nem jelenik meg, mivel a befektetéshez szükséges mintegy 100,000 leit nem sikerült előteremteni. Ugy tudjuk azonban, hogy a Lelkészegyesület naptára megjelenik.

Hagyomány. Majthényi András a szatmári ref. főgimnázium nem régiben elhunyt, közszerepetben állott tanára és egyháza buzgó presbitere, életében egy szép urasztali terítőt himzett saját kezűleg, melyet az ő végső akarata szerint, a gyászoló család most adott át, hogy használja rendeltetési céljára. Az egyháza javáért mindig önzetlenül és odaadással buzgólkodó derék férfiú ez által is szép emléket hagyott maga után és kitörölhetetlenül beírta nevét egyháza jóltevőinek sorába.

Egy kicsiny egyház dicsősége. A balassagyarmati református egyház kicsike, 800 lelket számlál mindössze. Nagyobbrészt fizetésükből élő hivatalnokok a tagjai. 1898-ban még nem volt templomuk. Hat év alatt e kis gyülekezet a semmiből felépítette szép kis templomát, lelkészlakát s mellé egy szép épületet, ami iskolának való. A kecskeméti földrengéssel egyidőben megcsuszott a balassagyarmati templom alapja. Ahhoz állt közel, hogy kettéváljon. Nagy, hosszú repedések sebei nyíltak a mennyezetén végig. Nehéz küzdelmes időben kezdtek hozzá a templom kijavításához. Ennek a templomépítésnek és javításnak története a magyar reformátusság életében egy gyönyörű, hősies részlet. A főgondnokuk, egy

táblabíró — kivette szabadságát — s heteken át ott állt az építők mellett. Naponta való gonddal és szinte naponként teremtette elő a munkabért, a szegény emberek megfeszített áldozatkészségéből. Valaki a ruhájára összetakarított pénzét 250.000 K-t adta. — Egyetlen ruhám van, — mondta —, de ez még kophatik tovább. A templomunkat azonban nem hagyhatjuk összedűlni. Az elmúlt vasárnap vallásos hangversenyt rendeztek a templomépítésre. Dr. Pólya Antal pénzügyi főtanácsos, az ifjúsági egyesület elnöke mondott megnyitót. Kecskeméti művészek Herédy Szabó Imre, Csomák Elemér emelték az est sikerét. Ünnepi beszédet Muraközy Gyula, Kecskemét, országos nevű költő-papja mondott. Az estnek mindenképpen fényes sikere volt. — Isten áldja és segítse ezentul is a kicsiny, de nagy bajokban sem csüggedő egyházat.

Értesítés. Tisztelettel értesítem atyánkfiait, iskoláink és egyházközségeink vezetőit, hogy bukaresti esperesi irodai helyiségeimet és lakásomat str. Caragiale 15. sz. alól str. Sfîi Voivozi 12. szám alá helyeztem át. Levél címünk: Protopopie Reformata C. P. 330 [postafiók]. Sürgönycím: Tőkés, Bucureşti Sfîi Voivozi 12. Tőkés Ernő ref. esperes.

Hivatalos rész.

Pályázati hirdetés.

Repatriálás alatt álló ref. tanítópár helyére pályázatot hirdet az irinyi ref. egyház.

1. Kántortanító fizetése: Szép lakás, minden melléképülettel, 3 hold szántóföld, 1 hold igényelt föld, 1 h. 475 ö. rét, 2 hold legelő, 364 ö. részben betelepített szőlő, 2 ö. tűzifa beszállítva. A párbér harmadrésze, mely 5 q buza és 8 q rozsra tehető. Készpénz 3 Lei. Minden tankötelestől 1 véka csüs tengeri, egy csirke és 2 Lei. Tanítványok száma 70 körül. Stóla 575 lélek után. Végül egyház választása szerint 700 Lei munkaváltás, vagy a szántóföldek keverésen kívüli szántása-vetése, s a rét munkálása.

A javadalmak díjlevél szerinti értéke 12,747 L.

Kötelesség: a presbiterium által kijelölt — jelenleg III—VI. vegyes osztály — tanterv szerinti tanítása, kántori teendők végzése, egyházi jegyzőség, szükség esetén lelkész és tanítótárs helyettesítése, ismétlősök tanítása, ifjúsági könyvtár kezelése.

Kellően okmányolt kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 7 nap alatt ref. lelkészi hivatalhoz küldendő Irina—Iriny községbe, u. p. Dindeşti—Erdengeleg, Szatmárv. — Állás tanítók eltiltása után azonnal elfoglalandó.

2. Ref. tanítónő fizetése: Egyháztól évi hatezer Lei, 125 Lei lakbér, s lakás hiányában a tanterem melletti kis szoba és az egyházkerületi közpénztárból nyerendő 6000 Lei segély.

Kötelessége: a presbiterium által reábizandó — most I—II vegyes — osztályok tanterv szerinti tanítása, női kézimunkatanítás, tanítótárs helyettesítése.

Kellően felszerelt okmányok e hirdetés megjelenésétől számított 7 nap alatt ref. lelkészi hivatalhoz Irina—Iriny községbe küldendők. Állás tanítók eltávoztása után azonnal elfoglalandó.

Veress Imre,
ref. lelkész.

67—1923.

Pályázat

helyettes kántortanítói állásra.

A craiu-dorolt—királydaróci ref. egyház az 1923—24. iskolai évre helyettes kántortanítót keres, kinek sikeres működése után kilátása lehet a véglegesítéshez.

Javadalom: 22¹/₂ Huszonkettő fél köből huza. 13 Tizenhárom hold föld haszonélvezete. Öt drb. legeltetési jog. Lakás. Minden tanköteles után 1 Leu, 1 véka csős tengeri, 1 csirke. Stóla az egyh. ker. megállapítása szerint.

Kötelességei: az egy tanerős felekezeti iskola minden osztályát tanítja az egyh. ker. tanterve szerint. Az összes kántori teendőket végzi. Egyházi-énekkart szervez, s vezet. Presbiterium és egyh. közgyűlési jegyzőséget ellátja. Lelkész — ennek betegsége, akadályoztatása esetén — szolgálatában helyettesíti, s egyáltalán lelkésznek egyházépítő munkásságában segít. Fent jelzett egyház lelkészi hivatalánál. — Okleveles férfi tanerők pályázhatnak e hó 25-ig. Személyes megjelenése előnyös, de az egyház csak a megválasztott uti költségét téríti meg.

Az állás azonnal elfoglalandó.

Craiu-Dorolt—Királydaróc, 1923 november 5.
Posta helyben.

Presbiterium.

Bibliák és újtestamentumok, énekeskönyvek,

kottás halleluják, bibliai képes albumok, bibliai mondásos fali képek, levélpapírok és levelező lapok, továbbá mindenféle vallásos, építő könyv, irat és traktátus legutóbb nyosabb forrása egész Románia területén az

Evangeliumi Missió
IRATTERJESZTÉSE, CLUJ—KOLOZSVÁR

Trefort-utca 13-ik szám, földszint.

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, papirraktár, könyv-
és írószerkereskedés

a „Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület”
vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizománya
ORADEA-MARE—NAGYVÁRAD,
Ferdinánd király körút [Rákóczi-út] 14. szám.

Nagytiszteletű Esperes, Iskolaszéki Elnök,
Igazgató és Tanító urak figyelmébe!

Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy a Királyhágómelléki Református egyházkerület közgyűlése 57/1923 számú határozatával engem bízott meg a főhatósága alá tartozó iskolákban az új tanévre kötelező használatra elrendelt s más kiadású könyvekkel nem helyettesíthető

Református Vallástani kézikönyvek

kizárólagos kiadásával, terjesztésével és mélyen tisztelt Uram kiszolgálásával. Már megjelent és kaphatók a következő új kiadású vallástani kézikönyvek:

- A református gyermek első valláskönyve, az el. isk. I. o. sz. részére, írta Zöld Mihály, ref. lelkész 10—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. III. o. sz. írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12—
Református Vallástani kézikönyv, az el. isk. IV. o. sz. írta Nagy Vilmos, ref. tanítónőképző-int. igazg. 12—
Az O-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gym., lyc., fiu- és leányisk.] I. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16—
Az O-szövetségi kijelentés története, [Bibl. ism.] Kézikönyv a középisk. [polg., gym., lyc., fiu- és leányisk.] II. oszt. r., írta Farkas Kálmán főgymn. tan. 16—
A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület főhatósága alá tartozó el. népiskolákban a következő tankönyvek használndók az 1923/24. tanévre a vallástani kézikönyveken kívül:
I. oszt. Dr Caba Ágoston, Fonomimicai ABC. 15—
II. Dr Caba Ágoston, Abecedar fonomimic, román nyelvű ABC 14—
Dr Caba Á. — Nagy V. Olvasókönyv 22—
III. oszt. Dr Caba Á. — Nagy V. Olvasókönyv 24—
Dr Caba Ágoston, Gramatica románă [román nyelvtan] magyar—román szótárral IV-ik kiadás. 16—
Coroiu, Biharmegye földrajza 5—
Coroiu—Dr Caba—Nagy, Biharmegye kézi térképe 8—
IV. oszt. Dr Caba Á. — Nagy V. Olvasókönyv 26—
Dr Caba Ágoston, Románia földrajza 16—
V.—VI. oszt. Több tanítók magyar olvasókönyve 34—
Ioanovici, Románia alkotmánytana 13—
Szebesztha—Bányai, Természettan 16—
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan 15—

Raktáron tartom az iskolákban használandó: új szövegeket, térképeket, címereket, irkákat, füzeteket, mindenféle fekete és színes írónokat, krétákat, szivacsokat, tollgummit, tollszárazakat, legjobb minőségű tollhegyeket, tintákat, palatáblákat, palavesszőket stb. itt fel nem sorolható cikkeket és azokat a legolcsóbb napi áron szállítom.

Ezeket kívül ajánlom a legjobb mintájú, román—magyar szövegű iskolai nyomtatványokat:

- Értesítő-könyvecske, füzve 1 drb Lei 3:50
Elemi iskolai bizonyítvány 1 Lei 1—
Felvételi napló, külv ivenként Lei 3—
Felvételi napló, belv Lei 3—
Előmeneteli és mulasztási napló Lei 3—
Haladási napló Lei 1:50
Haladást mutató íráslapok, magyar, német, vagy dictandó vonalzással darabonként Lei 1:50
Tanrend Lei 1—
Iskoláknak, ha egyszerre rendelik meg a tanulóknak szükséges könyveket és írószereket, engedményt nyújtok. Midőn eddigi szíves pártfogását hálásan köszönöm meg, kérem szíves jóindulatát új vállalatom iránt is fenntartani. Nb. megbízásait kérve, legszolidabb, pontos kiszolgálásomról előre is biztosítva,
BÉRES KÁROLY